

Kommunstyrelsen

§ 145

Ekerö kommun - Riktlinje för arbete med och beslutsordning för lokalinvesteringar (KS16/143)**Beslut**

1. Kommunstyrelsen beslutar anta "Ekerö kommun - Riktlinje för arbete med och beslutsordning för lokalinvesteringar" daterad oktober 2016 att gälla från den 1 januari 2017.
2. Kommunstyrelsens beslut ersätter tidigare beslut 2008-03-04 Ks § 36.
3. Kommunstyrelsen beslutar att ge kommunledningskontoret i uppdrag att, i samarbete med övriga förvaltningar/kontor, göra erforderlig gränsdragning i nämndernas lokalansvar för vissa kommunala anläggningar och verksamhetslokaler samt i förekommande fall föreslå revideringar i nämndernas reglementen. Uppdraget återrappteras fortlöpande under år 2017.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen fastställde 2008-03-04 KS § 36 (Dnr KSo8/62-049) arbetsrutin för investeringsprocessen i kommunen. Innehållet i riktlinjen och beslutsordningen är i många delar fortfarande giltig. Men förändrad politisk organisation och nämnders ansvarsförhållande samt förändrad tjänstemannaorganisation påverkar arbetsprocessen med och beslutsordningen för kommunens lokalinvesteringar. Tillsammans med att lång tid har förflutit sedan föregående beslut är det påkallat att revidera befintligt beslut genom att se över och tydliggöra processen avseende arbetsordning och ansvar för beslut i form av reviderad riktlinje och beslutsordning för Ekerö kommuns för lokalinvesteringar.

Ekonomichefen har i arbetet med framtagande av förslag till ny riktlinje och beslutsordning samarbetat med extern konsult. Konsult har tagit del av Ekerö kommuns beslut som berör frågeställningen om lokalinvesteringar samt intervjuat Kommunstyrelsens ordförande, ordförande Tekniska nämnden, chef fastighetskontoret och ekonomichef.

De intervjuade har tillsammans med barn- och utbildningschefen, socialchefen, chef kultur- och fritidskontoret och teknik- och exploateringschef getts möjlighet att lämna synpunkter på förslag. Föreliggande förslag till Ekerö kommuns riktlinje för arbetet med och beslutsordning för lokalinvesteringar har uppdaterats oktober 2016.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Förslag till Ekerö kommuns riktlinje för arbetet med och beslutsordning för lokalinvesteringar redogör för de olika delarna i investeringsprocessen, beslutsordning, ansvar och roller i den politiska organisationen och i tjänstemannaorganisationen samt för budgethanteringen.

Förslag till reviderad riktlinje och beslutsordning för lokalinvesteringar innebär överväganden om nämndernas ansvarsfördelning för vissa anläggningar och verksamhetslokaler. En ny ingrediens i arbetsprocessen är en översiktlig lokalresursplan för kommunen vars omfattning successivt behöver utarbetas. Förslaget innebär en förändring i detaljeringsnivå avseende belopp investeringsutgifter per projekt i det inledande skedet av budgetprocess investeringar.

Beslutsunderlag

- §162 KSau Ekerö kommun – Riktlinje för arbete med och beslutsordning för lokalinvesteringar
- Tjänsteutlåtande - Riktlinje för arbetet med och beslutsordning för lokalinvesteringar Ekerö kommun
- PM - Ekerö kommun - Riktlinje för arbetet med och beslutsordning för lokalinvesteringar

Expedieras till
Kommundirektör
Ekonomichef
Samtliga nämnder
Revisorerna

Katinka Madsen
Ekonomichef
08-124 57 181
katinka.madsen@ekero.se

Kommunstyrelsen

**Ekerö kommun - Riktlinje för arbete med och
beslutsordning för lokalinvesteringar**

Dnr KS16/143

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar anta "Ekerö kommun - Riktlinje för arbete med och beslutsordning för lokalinvesteringar" daterad oktober 2016 att gälla från 1 januari 2017.
2. Kommunstyrelsens beslut ersätter tidigare beslut 2008-03-04 Ks § 36.
3. Kommunstyrelsen beslutar att ge kommunledningskontoret i uppdrag att, i samarbete med övriga förvaltningar/kontor, göra erforderlig gränsdragning i nämndernas lokalansvar för vissa kommunala anläggningar och verksamhetslokaler samt i förekommande fall föreslå revideringar i nämndernas reglementen. Uppdraget återrapporteras fortlöpande under år 2017.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen fastställde 2008-03-04 KS § 36 (Dnr KSo8/62-049) arbetsrutin för investeringsprocessen i kommunen. Innehållet i riktlinjen och beslutsordningen är i många delar fortfarande giltig. Men förändrad politisk organisation och nämnders ansvarsförhållande samt förändrad tjänstemannaorganisation påverkar arbetsprocessen med och beslutsordningen för kommunens lokalinvesteringar. Tillsammans med att lång tid har förflutit sedan föregående beslut är det påkallat att revidera befintligt beslut genom att se över och tydliggöra processen avseende arbetsordning och ansvar för beslut i form av reviderad riktlinje och beslutsordning för Ekerö kommuns för lokalinvesteringar.

Ekonomichefen har i arbetet med framtagande av förslag till ny riktlinje och beslutsordning samarbetat med extern konsult. Konsult har tagit del av Ekerö kommuns beslut som berör frågeställningen om lokalinvesteringar samt intervjuat Kommunstyrelsens ordförande, ordförande Tekniska nämnden, chef fastighetskontoret och ekonomichef.

De intervjuade har tillsammans med barn- och utbildningschefen, socialchefen, chef kultur- och fritidskontoret och teknik- och exploateringschef getts möjlighet att lämna synpunkter på förslag. Föreliggande förslag till Ekerö kommuns riktlinje för arbetet med och beslutsordning för lokalinvesteringar har uppdaterats oktober 2016.

Förslag till Ekerö kommuns riktlinje för arbetet med och beslutsordning för lokalinvesteringar redogör för de olika delarna i investeringsprocessen, beslutsordning, ansvar och roller i den politiska organisationen och i tjänstemannaorganisationen samt för budgethanteringen.

Förslag till reviderad riktlinje och beslutsordning för lokalinvesteringar innebär överväganden om nämndernas ansvarsfördelning för vissa anläggningar och verksamhetslokaler. En ny ingrediens i arbetsprocessen är en översiktlig lokalresursplan för kommunen vars omfattning successivt behöver utarbetas. Förslaget innebär en förändring i detaljeringsnivå avseende belopp investeringsutgifter per projekt i det inledande skedet av budgetprocess investeringar.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande 2016-11-07, kommunledningskontoret
PM Ekerö kommun – Riktlinje för arbetet med och beslutsordning för lokalinvesteringar, september och oktober 2016, PwC

Ärendet

Kommunstyrelsen fastställde 2008-03-04 KS § 36 (Dnr KS08/62-049) arbetsrutin för investeringsprocessen i kommunen. Den hade sin utgångspunkt i då rådande organisation där Kommunstyrelsen tillika var produktionsstyrelse för samtliga kommunala produktionsområden förskola-skola, omsorg samt kultur. Därtill hade Kommunstyrelsen ansvar för kommunens lokaler i sin helhet i och med att det sammanhållna tekniska kontoret organisatoriskt var underställd Kommunstyrelsen.

Innehållet i riktlinjen och beslutsordningen är i många delar fortfarande giltig. Men organisationen är idag förändrad i och tidigare beslut om att bilda Teknisk nämnd, det forna tekniska kontoret är sedan hösten 2014 uppdelad i två kontor och från år 2015 är Barn- och utbildningsnämnden förvaltningsnämnd med ansvar för de kommunala förskolorna och skolorna.

Förändrad politisk organisation och nämnders ansvarsförhållande samt förändrad tjänstemannaorganisation påverkar arbetsprocessen med och beslutsordningen för kommunens lokalinvesteringar. Tillsammans med att lång tid har förflutit sedan föregående beslut är det påkallat att revidera befintligt beslut genom att se över och tydliggöra processen avseende arbetsordning och ansvar för beslut i form av reviderad riktlinje och beslutsordning för Ekerö kommuns för lokalinvesteringar.

Ekonomichefen har i arbetet med framtagande av förslag till ny riktlinje och beslutsordning samarbetat med extern konsult. Konsult har tagit del av Ekerö kommuns beslut som berör frågeställningen om lokalinvesteringar. Bland annat bestämmelser för budget, reglementen, tillämpningsanvisningar för investeringsbudget och uppföljning, delar av fastighetskontorets interna rutiner för investeringsprojekt, granskningsrapport över investeringar samt intervjuat Kommunstyrelsens ordförande, ordförande Tekniska nämnden, chef fastighetskontoret och ekonomichef.

Kommunstyrelsens ordförande, ordförande Tekniska nämnden, chef fastighetskontoret har getts möjlighet att uttala sig om innehåll i utkast till förslag till ny riktlinje och beslutsordning. På det därefter bearbetade förslaget har ekonomichefen inbjudit barn- och utbildningschefen, socialchefen, chef kultur- och fritidskontoret, chef fastighetskontoret och teknik- och exploateringschef möjlighet att lämna synpunkter på förslaget daterad september 2016. Föreliggande förslag till Ekerö kommuns riktlinje för arbetet med och beslutsordning för lokalinvesteringar har därmed uppdaterats i oktober 2016.

Förslag till Ekerö kommuns riktlinje för arbetet med och beslutsordning för lokalinvesteringar redogör för de olika delarna i investeringsprocessen från initiativ till uppföljning och rapportering av ett lokalinvesteringsprojekt. Avgränsning är att här ingår inte processerna som sker inom i första hand fastighetskontoret avseende själva genomförandet (upphandling-uppförande-ledning och styrning) av ett beslutat lokalinvesteringsprojekt. Förslaget redogör därutöver för beslutsordning, ansvar och roller i den politiska organisationen och i tjänstemannaorganisationen samt för budgethanteringen.

Förslag till reviderad riktlinje och beslutsordning för lokalinvesteringar innebär överväganden om nämndernas ansvarsfördelning för vissa anläggningar och verksamhetslokaler. Ett arbete med gränsdragning behöver ta vid. Det innebär i vissa fall behov av att föreslå revideringar i nämnders reglemente.

En ny ingrediens i arbetsprocessen är en lokalresursplan för kommunen. Det möjliggör en tydligare sammanhållen bild av Ekerö kommuns sammanlagda behov av lokalresurser på en översiktlig nivå baserad på nämndernas olika kapacitetsplaner och förvaltningarnas bedömning av lokalresurs. En översiktlig lokalresursplan möjliggör en tidigareläggning av arbetsprocessen om investeringar i den reguljära budgetberedningen. Noteras att en lokalresursplan successivt behöver utarbetas avseende sin omfattning och innehåll.

Förslag till riktlinje och beslutsordning för investeringar innebär en förändring i detaljeringsnivå avseende belopp investeringsutgifter per projekt i det inledande skedet av budgetprocess investeringar,

Den föreslagna reviderade riktlinjen och beslutsordningen förutsätter fortsatt att kommunens samlade kompetens om lokaler och lokalinvesteringar återfinns i fastighetskontoret. Därmed ska samarbetet fortgå mellan verksamhetsexpertis i förvaltningar och lokal- och investeringsexpertis i fastighetskontoret i olika skeden i investeringsprocessen.

Beslutet expedieras till
Kommundirektör
Ekonomichef
Samtliga nämnder
Revisorerna

Katinka Madsen
Ekonomichef

Ekerö kommun - Riktlinje för arbete med och beslutsordning för lokalinve- steringar

*September 2016
Uppdaterad oktober
2016.*

Innehållsförteckning

1.	Uppdrag	1
2.	Process	2
2.1.	Planeringsfas	2
2.1.1.	Initiativ till lokalinvesteringar	2
2.1.2.	Samlat investeringsunderlag från nämnd	2
2.1.3.	Förstudie.....	3
2.1.4.	Lokalresursplan för kommunen	4
2.1.5.	Investeringsbudget för kommunen	4
2.1.6.	Investeringsbudget för nämnden	4
2.2.	Genomförandefas	5
2.2.1.	Framtagande av program av förvaltning	5
2.2.2.	Beställning	5
2.2.3.	Igångsättningsbeslut	5
2.2.4.	Beslut om fastställande av förfrågningsunderlag	6
2.2.5.	Beslut om antagande av anbud.....	6
2.2.6.	Genomförande av investering	6
2.2.7.	Avvikelse i projekt.....	6
2.3.	Uppföljning och rapportering	7
2.4.	Processkarta	7
3.	Beslut, roller och ansvar	8
3.1.	Kommunfullmäktige	8
3.2.	Kommunstyrelsen	8
3.3.	Beställande nämnd.....	8
3.4.	Tekniska nämnden	9
3.5.	Beställande förvaltningar/kontor.....	9
3.6.	Fastighetskontor.....	10
3.7.	Kommunstyrelsen - Ekonomienheten	10
4.	Budgethantering	11

Bilaga: Illustration Investeringsprocessen

Bilaga: Illustration Beslutsprocess budget för investeringsprojekt

1. Uppdrag

Ekerö kommun har ett behov av att förtydliga och dokumentera sin rutin för investeringar. Den tidigare beslutade rutinen fastställdes 2008 och då organisation och därmed även investeringsprocesserna i kommunen har förändrats tillsammans med att många år förflutit, upplevs den tidigare dokumentationen och beslutet inte längre vara aktuell.

Till PwC uppdrogs att dokumentera rutinerna för investeringsprocessen från det att ett initiativ till investering tas, till dess att investeringen är genomförd och ska rapporteras. I rutinen skulle bland annat förtydligas hur ansvaret för olika typer av beslut i processen fördelas i den politiska organisationen och i tjänstemannaorganisationen. Vidare skulle framgå vilka rutiner som ska gälla vid avvikelser i olika investeringsprojekt.

Rutinen omfattar investeringar i kommunens behov av fastigheter för verksamhetens lokaler (verksamhetslokaler, inne- och utemiljö och reguljär reinvestering), ej exploateringsprojekt eller investeringar i inventarier och i IT.

I uppdraget ingick inte att beskriva de processer som sker – inom företrädesvis fastighetskontoret och teknik- och exploateringskontoret – avseende själva genomförande (upphandling – uppförande – ledning och styrning) av ett beslutat investeringsprojekt.

Inom ramen för framtagande av riktlinjer och beslutsordning har intervjuer genomförts med Kommunstyrelsens ordförande, Tekniska nämndens ordförande, ekonomichefen och VD för AB Ekerö Bostäder (tillika chef för kommunens fastighetskontor).

Som utgångspunkt för framtagande av dessa rutiner har bland annat funnits tanken att Ekerö kommun är en relativt liten organisation, vilket innebär att det finns begränsade resurser. Det innebär att uppgifterna som framkommer i rutinen måste genomföras av befintlig organisation, men att det också finns möjlighet att ha en fortlöpande och informell dialog i de olika processtegen.

En mer långsiktig lokalplanering utifrån befolkningsprognoser rekommenderas. En sådan process och arbetsordning för respektive förvaltning och samarbete över förvaltningsgränserna ingår inte här. Ett eventuellt utarbetade av gemensam process får ske i särskild ordning, genom framarbetande av schabloniserade nyckeltal avseende volymer, storlekar på verksamheterna och prislappar per brukare.

2. *Process*

Investeringsprocessen kan delas in i två huvudsakliga faser, planeringsfas och genomförandefas. Nedan beskrivs översiktligt de båda faserna.

2.1. *Planeringsfas*

2.1.1. *Initiativ till lokalinvesteringar*

Behov av investeringar kan initieras av flera olika skäl.

Volym/demografi/kapacitet

Behov kan uppstå av nya anläggningar genom att kommunen växer i befolkningsantal, exempelvis nya skolor, förskolor, äldreboenden, boenden inom funktionshinderomsorgen. Behovet kan även mötas genom om- eller tillbyggnader av befintliga lokaler.

Respektive förvaltning bevakar och initierar den typen av investeringar. Som grund för detta ska kommunens antagna befolkningsprognos ligga, eventuell delområdesprognos och beslutade kapacitetsplaner.

Reinvesteringar

Behov kan uppstå av att reinvesteringar för att upprätthålla en anläggnings fastighetstekniska status och för att undvika kapitalförstöring (avser ej akut underhåll). Tekniska nämnden, genom fastighetskontor samt teknik- och exploateringskontor, bevakar och initierar den typen av investeringar. Här avses i första hand en reinvestering "isolerad" från andra initierade behov av investeringar i aktuell verksamhetslokal/ fastighet.

Ökad ambition

Initiativ kan tas till investeringar som inte har direkt koppling till ökad volym eller reinvesteringar, utan som snarare kan hänföras till utökad ambition.

Respektive nämnd initierar frågor om ökad ambition inom investeringsverksamheten. Anläggningsplanen är ett exempel på ett planeringsunderlag som "ligger i gränslandet" mellan att vara ett resultat av den demografiska förändringen i kommunen och en ökad ambition.

2.1.2. *Samlat investeringsunderlag från nämnd*

Respektive nämnd beslutar om ett samlat förslag till investeringsunderlag utifrån ovanstående initiativ. Detta utgör underlag för kommunens investeringsbudget. Vid en investering i fastighet/ verksamhetslokal som omfattar dels reinvestering i befintliga byggnader och dels en om- och eller nybyggnad ska samordning ske i tjänstemannaorganisationen för ett samlat investeringsprojekt med beställande verksamhetsansvarig nämnd som huvudansvarig och som efter erforderliga beslut överlämnar investeringsprojektet till fastighetskontor – Tekniska nämnden för genomförande. Underlaget ska i tjänstemannaorganisationen kommuniceras med kommunens ekonomienhet inför och senast under kommunens reguljära budgetprocess, innan nämnden fattar beslut om förslag till investeringar.

I underlaget, som ska följa särskild mall, ingår för respektive investering:

- Redovisning av nämndens investeringsbehov på kommande femårsperiod.
- Vilka investeringar som föreslås utifrån initiativ och genomförda förstudier samt vilka överväganden som har gjorts av nämnden avseende olika alternativa lösningar (ex nybyggnation, ombyggnation, samordning och omflyttning, tillfälliga lösningar, inhyrning, avveckling).
- Redovisning av bedömda/uppskattade investeringskostnader för de föreslagna investeringarna.
- Redovisning av driftkostnadseffekter (kapitalkostnader och övriga poster).
- De ekonomiska konsekvenserna för nämndens och kommunens budget.
- Redovisning av behov av medel för kommande förstudier.

Ett lokalinvesteringsprojekt ska omfatta alla delar för att lokalen ska kunna tas i verksamhetsdrift. Därmed ska ingå exempelvis de bedömda behoven av tekniska installationer (el, tele, IT/IP), lås/säkerhet, värmeförsörjning, omgivande utemiljö, kulturell utsmyckning och annat som är del av fastigheten. För drifttagande tillkommer därutöver erforderliga inventarier. I nämnds samlade investeringsunderlag ska både lokalinvestering och inventarier inklusive eventuell ej fast IT (datorer e dyl.) synliggöras för att helhetsbilden av investeringsprojektet ska framgå.

2.1.3. Förstudie

Förstudie ska genomföras för större nybyggnadsprojekt och för omfattande ombyggnationer och i båda fallen inkludera eventuella samtidiga/ parallella reinvesteringar. Förstudier ska som regel genomföras för investering som överstiger 8-10 mnr, samt för investeringar som omfattande påverkar verksamheterna ekonomiskt eller verksamhetsmässigt eller i övrigt bedöms vara av strategisk karaktär. Denna avvägning görs i samråd med kommunens ekonomienhet (på initiativ från tjänstemannaorganisationen och i samråd med arbetsutskott i nämnder och Kommunstyrelsens arbetsutskott) i samband med framtagande av nämndens samlade investeringsunderlag Om det kräver särskilda medel ska detta ingå i det samlade investeringsunderlaget från respektive nämnd.

Förstudien genomförs av fastighetskontor (med egna resurser eller upphandlade) på uppdrag från verksamhetsansvarig beställande nämnd. Verksamhetsansvariga beställande förvaltningar/kontor bistår fastighetskontoret med den verksamhets-specifika kompetens som erfordras.

Förstudien ska sammanfattas på särskild mall. Förstudien ska svara på frågor om:

- Lokalisering, alternativa möjligheter till placering.
- Beräkning av kostnad för de olika alternativen utifrån schabloner. Marginal ska framgå samt eventuella kostnader för tillfälliga lösningar.
- Driftekonomiska effekter av alternativen (antaganden om fullkostnadseffekt, ej enbart kapitalkostnaden för lokalen).
- Genomförandetid för investeringen inklusive en översikt av de olika faserna i en grov tidplan.
- Behov av ny eller ändrad detaljplan.

- Alternativ till genomförande av investering och alternativ till ägande.
- Behov av tillfälliga lösningar i avvaktan på investeringens färdigställande.
- Beskrivning av identifierade risker.

2.1.4. Lokalresursplan för kommunen

Utifrån nämndernas samlade investeringsunderlag sammanställer (förslagsvis ekonomienheten) en "översiktlig" lokalresursplan för kommande fem år.

Den översiktliga lokalresursplanen ska vara klar under början av kvartal 2 under verksamhetsåret. Planen utgör underlag för den fortsatta beredningen av förslag till investeringsbudget för kommunen under kommande planperiod. I samband med en första dialog om sannolika investeringsprojekt utifrån den översiktliga lokalresursplanen ska även fastställas vilka investeringsprojekt som är föremål för genomförande av en förstudie, på initiativ från tjänstemannaorganisationen och i samråd med arbetsutskott i nämnder och Kommunstyrelsens arbetsutskott.

Prioriteringar utifrån underlaget översiktlig lokalresursplan bereds sedan inom ramen för den fortsatta ordinarie budgetprocessen.

När nämndernas detaljbudgetar är klara uppdateras lokalresursplanen med slutgiltiga projektbelopp.

2.1.5. Investeringsbudget för kommunen

Kommunstyrelsen beslutar om ett förslag till investeringsbudget för kommande år samt plan för därpå följande fyra år.

Investeringsbudget beslutas av Kommunfullmäktige i samband med beslut om kommunens budget (i november året före första verksamhetsår).

Kommunstyrelsens förslag och Kommunfullmäktiges beslut om investeringsbudgeten omfattar en ram för nämnden (totalt för nämnden respektive för huvudområden för Tekniska nämnden) som består av namngivna definierade projekt.

Vid beslut om investeringsbudget år 1 som inkluderar ett enskilt investeringsprojekt som sträcker sig i tid över flera år innebär att det enskilda investeringsprojektet redan har "invecknat" del av därpå kommande års investeringsbudget. Undantag är medel för förstudie.

2.1.6. Investeringsbudget för nämnden

Utifrån kommunens investeringsbudget beslutar nämnden om investeringsbudget på projektnivå på första nämndssammanträde efter Kommunfullmäktiges beslut/alt på första nämndssammanträde på nya verksamhetsåret.

2.2. Genomförandefas

2.2.1. Framtagande av program av förvaltning

Verksamhetsansvarig förvaltning svarar för att det arbetas fram en programhandling för investeringsprojekten som ska ligga till grund för beställningen av investeringsprojektets genomförande till Tekniska nämnden genom fastighetskontoret.

Programhandlingen beskriver de strategiska frågor som verksamhetsansvarig nämnd tar ta ställning till, såsom utrymmesbehov, ambitionsnivå och övrigt som Tekniska nämnden – fastighetskontoret behöver svar på för projekteringsfasen. I tjänstemannaorganisationen sker framtagandet i samverkan med fastighetskontoret (och/ eller med teknik- och exploateringskontor när så behövs).

2.2.2. Beställning

Verksamhetsansvarig nämnd beslutar om att göra en beställning till Tekniska nämnden utifrån programhandlingarna och gör samtidigt en framställan till Kommunstyrelsen om igångsättningsbeslut i de fall sådant krävs.

I beslutet kan även nämnden specificera om särskilda omständigheter som ska gälla vid framtagande av förfrågningsunderlag. Om dessa är av sådan karaktär att de kan påverka kostnaderna ska dessa omständigheter redovisas i framställan till Kommunstyrelsen om igångsättningsbeslut. Med särskilda omständigheter kan avses exempelvis särskilda miljökrav, ambitionsnivå och annat som direkt påverkar ett förfrågningsunderlag.

I beställningen ingår en detaljerad beräkning av investeringsutgiften. För framtagande av denna beräkning hänvisas till arbetsprocessen utifrån vad som framkommer i avsnitt 3 om beslut, roller och ansvar. Investeringsutgiften ska rymmas inom nämndens investeringsram.

2.2.3. Igångsättningsbeslut

För igångsättning (att ianspråka av Kommunfullmäktige beslutad investeringsbudget, för avsett investeringsprojekt och därmed gå vidare i genomförande av investeringen) av större projekt och/eller projekt av strategisk karaktär behöver igångsättningsbeslut fattas av Kommunstyrelsen. Det är Kommunstyrelsen som bedömer om ett projekt är av strategisk karaktär.

Igångsättningsbeslutet avser hela projektet. Undantag är beslut om att genomföra förstudie vilket inte heller är föremål för ett igångsättningsbeslut.

I framställan från verksamhetsansvarig nämnd (avser samtliga nämnder inklusive Tekniska nämnden) om igångsättningsbeslut av Kommunstyrelsen ska framgå:

- Beskrivning av investeringsprojektet.
- Redovisning av investeringsutgiften (totalt för projektet och per kalenderår vid enskilt investeringsprojekt som planeras genomföras över flera år), översiktlig återgivning av i projektet ingående olika delar inklusive marginal.
- Om omprioriteringar har gjorts inom nämndens investeringsram och om dessa omprioriteringar leder till förändringar i andra projekt, tidsmässigt eller driftekoniskt.

- Driftekonomiska effekter på nämndens ram och hur de avser att hantera dem.

I detta ärende beslutas även om att investeringsbudget överförs från beställande verksamhetsansvarig nämnd till utförande nämnd – Tekniska nämnden. I de tidigare delarna i investeringsprocessen har fastställts att den anvisade budgeten harmonierar med vad som framgår av lokalprogram/ramprogram.

Kommunfullmäktige beslutar i samband med beslut om kommunens investeringsbudget om Kommunstyrelsens bemyndigande att besluta om omdisponeringar av investeringsbudget mellan olika investeringsprojekt över förvaltningsgränserna under kalenderåret.

2.2.4. Beslut om fastställande av förfrågningsunderlag

Beslut om fastställande av förfrågningsunderlag görs av Tekniska nämnden, eller enligt delegationsordning.

2.2.5. Beslut om antagande av anbud

Beslut om antagande av anbud görs av Tekniska nämnden, eller enligt delegationsordning.

2.2.6. Genomförande av investering

Investeringen genomförs av fastighetskontoret. Löpande uppföljning av investeringsprojektet avseende ekonomi och tidplan görs av fastighetskontoret och rapporteras till Tekniska nämnden.

Vid avvikelser i projektet av sådan omfattning att det påverkar själva beställningen ska återrapportering skyndsamt ske till beställande nämnd.

2.2.7. Avvikelser i projekt

Prognostiserade budgetavvikelser i investeringsprojekten som uppstår under genomförandet ska av utförande nämnd/ fastighetskontoret rapporteras till beställande nämnd.

Beställande verksamhetsansvarig nämnd ska besluta om förändringar i den aktuella investeringens utförande för att nedbringa utgiftsökningen. Beställande nämnd beslutar om sådana förändringar upp till en nivå där konsekvenserna är acceptabla ur både verksamhetsperspektiv och ur ett fastighetstekniskt perspektiv – fastighetskontorets utlåtande ska inhämtas. Återrapportering till Tekniska nämnden.

Beställande nämnd beslutar om omprioritering inom sin investeringsram. I de fall det innebär att aktuellt investeringsprojekt genomförs till en högre utgift på bekostnad av att annat beslutat investeringsprojekt flyttas fram till senare år och investeringsbudget ånyo äskas måste verksamhetsansvarig beställande nämnd kommunicera detta med konsekvensbeskrivning till Kommunstyrelsen då det innebär att kommunens samlade investeringsutgifter ökar mer än planerat över en flerårsperiod.

Närmare upplägg och rutiner för avvikelserapportering för smidigast hantering sker mellan fastighetskontor och beställande förvaltning.

I det fall beställande nämnd inte kan hantera en negativ ekonomisk avvikelse inom given budgetram, ska ärendet gå vidare till Kommunstyrelsen för beslut om åtgärd. Innan detta sker ska avstämning göras med kommunens ekonomienhet.

Kommunstyrelsen har att besluta utifrån flera perspektiv:

- att återremittera till ansvarig nämnd att ytterligare prioritera investeringens utförande,
- att inom kommunens totala investeringsbudget besluta om omprioritering för att täcka ekonomiska negativa avvikelser för aktuellt investeringsprojekt (förutsatt Kommunfullmäktiges beslut om Kommunstyrelsens bemyndigande att besluta om om disponeringar av investeringsbudget mellan olika investeringsprojekt över förvaltningsgränserna under kalenderåret),
- att hemställa hos Kommunfullmäktige om tilläggsbudget för aktuellt investeringsprojekt. I detta fall ska förslag till finansiering åtföljas i förslag till beslut. I sammanhanget bör noteras att endast i undantagsfall finns andra finansieringsalternativ än en generell ökning av kommunens banklån.

2.3. Uppföljning och rapportering

Ekonomisk redovisning till Kommunfullmäktige, Kommunstyrelsen och (utförande) nämnd sker i samband med verksamhetsredovisning per mars, i verksamhetsredovisning per augusti som tillika är kommunens delårsbokslut och i årsbokslut.

Den ekonomiska rapporteringen ska ske på totalnivå i kommunstyrelsen, med undantag för de projekt som har krävt igångsättningsbeslut. Där sker redovisning på projektnivå.

Redovisning i Tekniska nämnden och i beställande nämnd sker på projektnivå.

Vid redovisning på projektnivå gäller att för avslutade projekt ska den totala kostnaden för projektet från utredning till färdigställande redovisas. För pågående projekt redovisas hittills nedlagda utgifter samt prognos för projektet.

2.4. Processkarta

I bilaga finns en processkarta.

3. Beslut, roller och ansvar

3.1. Kommunfullmäktige

- Kommunfullmäktige beslutar om fördelning av kommunens resurser.
- I samband med budgetbeslut beslutar Kommunfullmäktige om ramarna för investeringsbudgeten. Beslut avser investeringsbudget för kommande år samt för påföljande år vid investeringsprojekt som sträcker sig över flera år. Undantag är investeringsbudget för förstudie som är ettårig – projekt kan avbrytas efter gjord förstudie. Vid beslut om att inte gå vidare efter gjord förstudie och nedlagda investeringsmedel ska denna investeringsutgift omklassificeras och resultatföras över driftbudget.
- Kommunfullmäktige fattar förnyat finansieringsbeslut vid avvikelser som inte kan hanteras inom tilldelade investeringsramar av verksamhetsansvarig nämnd eller av Kommunstyrelsen.

3.2. Kommunstyrelsen

- Kommunstyrelsen lämnar till Kommunfullmäktige förslag till investeringsbudget.
- Kommunstyrelsen beslutar om igångsättning av större investeringsprojekt. Igångsättningsbeslut ska som regel fattas för investering som överstiger 3 mnkr, eller som är av strategisk karaktär.
- Kommunstyrelsen ansvarar för att på totalnivå följa upp investeringsverksamheten och att investeringsprojekten håller sig inom beslutad budget samt efter framställan från ansvarig nämnd beslutar om åtgärd om överskridande av budget prognostiseras.
- Hemställer till Kommunfullmäktige om finansieringsbeslut vid avvikelser som inte kan hanteras inom tilldelade ramar.

3.3. Beställande nämnd

- Beslutar om samlat investeringsunderlag inklusive redovisning av konsekvenser för nämndens driftkostnader.
- Begär igångsättningstillstånd hos Kommunstyrelsen.
- Ansvarar för investeringsverksamheten inom sitt ansvarsområde.
- Ansvarar för att ställa krav på planering och uppföljning av de uppgifter som ligger på beställande förvaltning
- Ansvarar för att rapportera avvikelser till Kommunstyrelsen som inte kan hanteras inom given investeringsram.
- Ansvarar för att ta fram underlag för investeringar med anledning av ökad ambition.

- Kan besluta om särskilda omständigheter att ta hänsyn till vid fastställande av förfrågningsunderlag.
- I beslut om delårsbokslut och bokslut redovisas uppföljning av investeringsverksamhet på projektnivå.
- Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för investeringar i förskole- och skollokaler med anledning av ökat kapacitetsbehov.
- Socialnämnden ansvarar för investeringar i särskilda boenden, gruppboenden inom äldreomsorg, funktionshinderomsorg samt individ- och familjeomsorg, med anledning av ökat kapacitetsbehov.
- Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för investeringar i sporthallar och fritidsanläggningar.

3.4. Tekniska nämnden

- Beslutar om förfrågningsunderlag för investeringsprojekten utifrån beställande nämnds programhandling.
- Ansvarar för att ta fram underlag för investeringar med anledning av reinvesteringar för verksamhetsfastigheter.
- Ansvarar för att ta fram underlag för investeringar och reinvesteringar inom ramen för det egna verksamhetsansvaret enligt reglemente.
- Beslutar om förfrågningsunderlag för investeringsprojekt utifrån eget ansvarsområde enligt reglemente
- Rapporterar avvikelser – med förslag till åtgärder/hantering - till beställande nämnd.
- Ansvarar för avvikelshantering inom ram och delegation för investeringsprojekten inom eget ansvarsområde enligt reglemente.

3.5. Beställande förvaltningar/kontor

- Tar fram underlag avseende behov av investeringar med anledning av volym/demografi/kapacitet.
- Tar fram programhandling för investeringsprojekt.
- Redovisar uppföljning på projektnivå till nämnd i samband med verksamhetsredovisning per mars, delårsbokslut per augusti och årsbokslut.
- Rapporterar skyndsamt till nämnd mellan de angivna tillfällena ovan om det föreligger/ eller finns risk för att det föreligger avvikelser i utförande och ekonomi av aktuellt investeringsprojekt.

3.6. *Fastighetskontor*

- Tar fram underlag avseende behov av investeringar med anledning av reinvesteringar.
- Genomför förstudie tillsammans med beställande nämnd/förvaltning, kontor i förekommande fall.
- Bistår beställande förvaltning/kontor i framtagande av programhandling och kalkyler för investeringsprojekt.
- Tar fram förfrågningsunderlag för investeringsprojekten.
- Projektleder och beställer genomförande av investeringarna.
- Rapporterar om investeringsprojektens fortskridande. För projekt som har krävt igångsättningsbeslut rapporteras till Kommunstyrelsen och beställande nämnd. Till Tekniska nämnden rapporteras då de i sin egenskap av utförande nämnd är ansvariga för löpande uppföljning av tidplan och ekonomi. För ombyggnadsprojekt rapporteras till Tekniska nämnden och beställande nämnd.

Ovan gäller på samma sätt för *Teknik- och exploateringskontor* i de fall dess ansvarsområde är involverat i ett lokalinvesteringsprojekt.

3.7. *Kommunstyrelsen - Ekonomienheten*

- Sammanställer översiktlig lokalresursplan utifrån nämndernas de samlade investeringsunderlagen.
- Ansvarar för att i tjänstemannaorganisationen ta fram förslag till prioriteringar av investeringsunderlaget från nämnderna till Kommunstyrelsen. Som grund för detta finns den politiska plattformen, budgetdirektiv och kommunens ekonomiska förutsättningar.
- Ansvarar för att på en totalnivå redovisa föreslagna prioriteringar till Kommunstyrelsen.
- Ansvarar för att på grundval av ovan punkter ta fram tjänstemannaförslag till kommunens totala investeringsbudget.
- Ansvarar för att på underlag från verksamhetsansvariga nämnder inklusive tekniska nämnden och Kommunstyrelsens förvaltning, återrapporera den totala investeringsverksamheten till Kommunstyrelsen.

4. Budgethantering

Rambudget avseende investeringar beslutas av Kommunfullmäktige för respektive nämnd. Det sker inom ramen för den årliga fastställda budgetprocessen enligt KFS.

Budgetmedel för förstudier ska ingå i investeringsbudgeten.

Nämnderna äger rätt att omprioritera inom sin investeringsram så länge inte detta medför ökade driftkostnader och investeringsutgifter för den totala investeringsverksamheten.

Den nämnd som tar initiativ till investering är också budgetansvarig nämnd.

Investeringsbudget lämnas över med beslut från beställande nämnd till Tekniska nämnden för genomförande i samband med att beställning av investering görs. Det ska föregås av en avstämning i tjänstemannaorganisationen att beställning harmonierar med utgiftsbudget.

Beställande nämnd äger inte rätt att ändra sin ursprungliga beställning (till vilket investeringsbudget är anvisad) till fastighetskontoret - Tekniska nämnden under pågående projekt om det medför ökade investeringsutgifter. Vid en förändring ska beställande nämnd göra en tilläggsbeställning och anvisa budgetmedel till projektet och i övrigt följa denna rutin och beslutsordning.

Investeringsbudget för reinvesteringar (isolerade reinvesteringar) ligger på Tekniska nämnden.

Beslut om överföring av budgetmedel till kommande budgetår för pågående investeringsprojekt beslutas av nämnd för beredning i Kommunstyrelsen och med beslut i Kommunfullmäktige i särskild ordning. Det sker skyndsamt inför nytt verksamhetsår eller tidigt på nya verksamhetsåret.

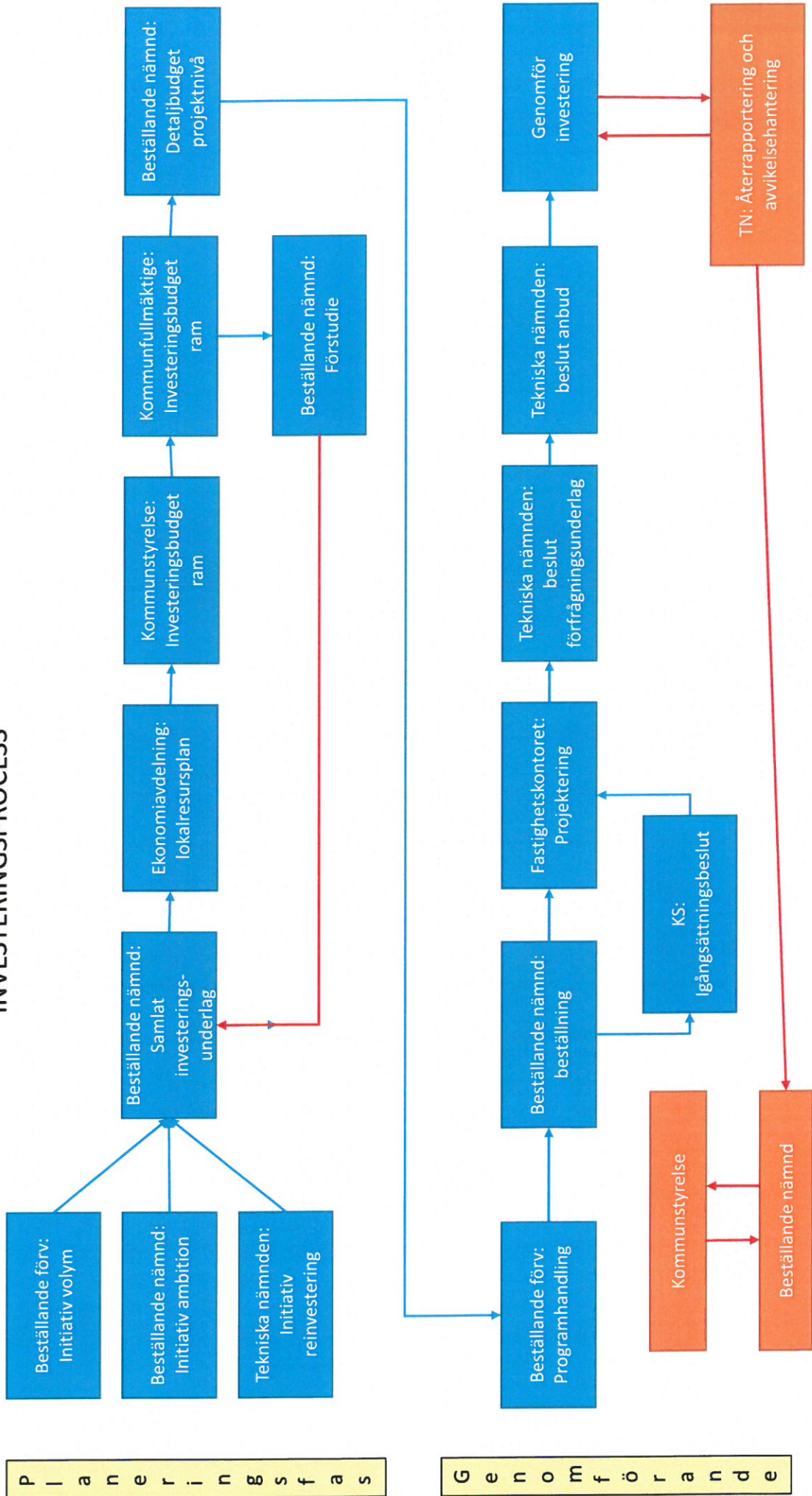
Beslut om överföring av budgetmedel till kommande budgetår för investeringsprojekt som ej har påbörjats inarbetas i kommunens reguljära budgetprocess och med beaktande av den översiktliga lokalresursplanen. Av Kommunfullmäktige beslutade investeringsramar och utpekade investeringsprojekt som inte kommit att påbörjas under aktuellt verksamhetsår ska ånyo inkluderas i nytt förslag till investeringsbudget för kommande år med inriktning 4 år. Verksamhetsansvarig nämnd och Tekniska nämnden, genom sin tjänstemannaorganisation, ansvarar för bedömning och framtagande av underlag inom ramen för den ordinarie budgetprocessen.

I bilaga finns processkarta över budgethanteringen.

Martin Halldén

Projektledare

INVESTERINGSPROCESS

Beslutsprocess budget för investeringsprojekt

